

ÇOCUKLARDA ÖLÜM/YAS

ÖLÜM HAKKINDA AÇIKLAMA YAPMAK

SIK SORULAN SORULAR

AÇIKLAMA YAPMAK

"Her şeyin başlangıcı ve bitişi vardır. Her gün birileri doğar birileri ölür. Biri ölünce bedeni çalışmaz, nefes almaz, düşünmez, hissetmez, yemek yemez, uyumaz. İnsanlar çeşitli sebeplerde; çok hastalandıkları beklenmeyen durumlardan ölebilir."

Çocuklarla ölümü konuşmak; kaybı gerçek kılmakta, somutlaştırmakta ve veda fırsatı sunmaktadır.

Öncelikle çocuğun ölüm hakkında neler bildiği sorgulanarak yanlış bilgiler düzeltilmelidir.

Ölümü anlamlandırmak için tüm canlıların değişip büyüdüğü ve öldüğü, gecenin gündüz, tırtılın kelebek olduğu gb. değişimi vurgulamak önemlidir.

Ölüm haberinin bir uzman değil en yakını vermelidir.

YAŞA GÖRE ANLAMLANDIRMA

BEBEKLİK (0-2 YAŞ)

Ölüm kavramı oluşmamıştır. Bakımverenin yokluğunu anlayıp tepki verebilir.

ERKEN ÇOCUKLUK (2-6 YAŞ)

Ölümü geçici ve geri dönülebilir zanneder. Ölümün evrensel olduğunu anlayamaz ve benmerkezci düşünmeye sahiptir.

ÇOCUKLUK (6-9 YAŞ)

Ölümün geri dönülmezliği netleşir. Ölümle ilgili konuları merak edebilir. Ölümü somut olarak anlayabilir.

ÖN ERGENLİK (9-12YAŞ)

Ölümü soyut algılayabilir. Kendi/ebeveynin ölümünden kaygılanabilir.

ERGENLİK (12-18YAŞ)

Ölüm kavramını yetişkinler gibi algılayabilir. Kaybın yaşamlarında yaratacağı uzun vadeli etkileri görülebilir.

YAPILMAMASI GEREKENLER

Ölüm haberi gizlenmemeli çok ertelenmemelidir.

Öldü demek yerine; uyudu demek ölüm kaygısı yaratacağından çocukta uyku sorunu doğurabilir.

Uzun bir tatile gitti demek geri döneceğini düşündürebilir.

İyi biri olduğundan Allah yanına aldı denmesi ölmek için kötü olma çabasına itebilir.

Yas evinden çocuğu uzaklaştırmak ailenin parçası olmadığını hissettirebilir.

Ağlama, sen üzülürsen o da üzülür şeklinde yaklaşmak duygularını dışa vurmaya ve yas sürecini engelleyebilir.

CENAZE SÜRECİ

Camiye gidileceği, kaybedilen kişinin orada olacağı, onu anacakları, dua edileceği anlatabilir.

Ardından 'Sen de katılmak ister misin?' şeklinde sorulabilir.

Cenazeye katılmak istemezse bu arzusu yerine getirilmelidir.

Herkes cenazeye gittiğinde çocukla ilgilenecek kişi planlanmalı ve bu kişi ajite biri olmamalıdır.

Cenazeye katılacaksa çocuğun sorumluluğu regüle, sakın birinde olmalıdır.

Mezarlığa yanında iek, resim vb. bir şey götürmek isteyip istemediği sorulabilir.

Kültüre özgü ağıt ortamları çocuğu korkutup kaygılandırabilir.

7 yaş ve öncesi cenazeye katılım olumsuz etkileyebilir.